

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. IX. Præcipuum Adversariorum fundamentum convellitur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

supra relato, ubi inquit: Actus malus, in quantum est...

Minor autem subsumpta, quæ asserit actus peccatorum, ut sunt motus quidam physici & vitales...

Secundo probatur eadem Minor principalis: Quando duæ causæ partiales in eundem effectum...

Tertio eadem Minor suadet: Moveri est mutari, cum omnis motus essentialiter sit mutatio...

§. IX.

Præcipuum Adversariorum fundamentum convellitur.

Robari etiam potest nostra conclusio, destruendo præcipuum fundamentum Adversariorum...

Secundo, quia D. Thomas articulo supra relato, fundamentum illud convellit, & penitus destruit...

A non propterea quod aliquando invenitur separata à deformitate, sed quia bonitas naturalis deformitati substat...

Tertio probatur eadem Minor principalis: Vis operativa, aut actus, non extenditur ad illud omne quod connectitur aut identificatur cum suo objecto...

Quarto eadem Minor suaderi potest tribus exemplis aptissimis, quæ in Tractatu de scientia Dei adduximus...

Denique probatur Minor principalis, duplici argumento ad hominem. Primum sumitur ex doctrina novorum Casuistarum asserentium...

D Operari ad actus intrinsecè malos, quales sunt fornicatio, & adulterium, absque eo quod ejus causalitas seu influxus ad eorum malitiam & deformitatem se extendat...

in Bibli...

necessaria, sed utilia solum & commoda, hero peccanti, & fornicationem aut adulterium perpetranti, suppediter.

211 Secundum argumentum ad hominem sumitur ex alia doctrina Adversariorum, quæ docent communiter contra Durandum, Deum ad actus malos & peccaminosos, simul cum voluntate creata concurrere. Si enim propter connexionem malitiæ cum entitate & substantia actus, Deus non possit prædeterminare ad unam, quin etiam prædeterminet ad alteram; non poterit etiam simultaneè concurrere ad unam, quin etiam concurrat ad alteram: Sed hoc non admittunt Adversarii: Ergo præcipuum illorum fundamentum corrumpitur. Sequela Majoris probatur: Multò magis connectitur malitia & deformitas peccati cum concursu simultaneo, quam cum concursu prævio; nam cum primo conjungitur proximè & immediatè, cum secundo verò mediatè tantùm & remotè; concursus enim simultaneus est ipsemet actus voluntatis, prout est à Deo simul operante, cum quo actu immediatè conjungitur ipsa malitia peccati: concursus verò prævius non identificatur cum actione voluntatis, sed est quid prævium ad illam; unde non conjungitur cum malitia & deformitate peccati, nisi mediante actu voluntatis: Ergo si propter connexionem quæ est inter substantiam & entitatem actus mali, & ejus malitiam & deformitatem, Deus non potest per concursum prævium applicare voluntatem ad actum malum, quatenus est ens, & actus physicus & vitalis, nisi etiam eam applicet & determinet ad illum, quatenus est malus & deformis: à fortiori non poterit cooperari, & simul concurrere cum illa, ad substantiam & entitatem actus mali, nisi etiam simul concurrat ad malitiam, & deformitatem illius.

212 Confirmatur: Ille non minùs peccat, nec minùs est causa peccati, qui cooperatur alteri malè agenti, quàm qui eum movet & invitat ad peccandum: ut enim dicit Apostolus ad Roman. 1. *Qui talia agunt, digni sunt morte, & non solum qui ea faciunt, sed etiam qui consentiunt facientibus:* Ergo si repugnat divinæ sanctitati & bonitati, movere & applicare voluntatem ad materiale peccati, & ad substantiam & entitatem actus mali; repugnabit etiam, quod simul cum ea concurrat ad eundem actum eliciendum: quia sicut in primo casu esset author & causa peccati, ut dicunt Adversarii, ita in secundo, esset illius adjutor & cooperator.

213 Respondent hoc interesse discrimen inter concursum prævium & simultaneum, quod primus non est indifferens; sed determinans voluntatem, quantum ad speciem actus: secundus verò est indifferens, & determinabilis à voluntate, quantum ad speciem, eamque determinans solum quantum ad individuum.

214 Sed contra: In primis concursus ille indifferens quem in Deo fingunt Adversarii, imaginationi quidem speciosus est, rationi autem, & Theologiæ valde invisus. Ut enim supra ostendimus, talis concursus tollit à Deo rationem primæ causæ, respectu liberæ determinationis nostræ voluntatis; facit divinam voluntatem pedissequam voluntatis humanæ, & ejus providentiam imperfectam, & à creaturis dependentem; pluresque alias congerit & accumulat difficultates, quæ acriter mordent & pungunt Adversarios, & à quibus vix se expedire possunt.

Disp.
5.
art. 3.

A Secundò, Dato quod concursus Dei in actu primo consideratus, id est decretum concurrendi cum causis liberis, sit indifferens, & Deus indifferenti modo illis offerat suum concursum: concursus tamen actualis & exercitus, quo defuncto simul influit cum voluntate creata ad actum odii v. g. non potest esse indifferens, cum intus in illo actu imbibatur, & cum eo identificetur. Quæro igitur, an talis concursus actualis & exercitus, attingat solum entitatem & substantiam illius actus intrinsecè mali, vel mediâ voluntatis determinatione, ad ejus etiam malitiam & deformitatem se extendat? Si primum dicatur, sequitur quod etiam concursus prævius quem in Deo admittimus, à fortiori poterit præscindere à malitia & deformitate ejusdem actus, & solum ejus substantiam & entitatem attingere: quia, ut supra dicebamus, concursus prævius, cum realiter distinguatur ab actione creaturæ, & illam prioritate saltem naturæ antecedit, magis distat à malitia & deformitate illi annexa, quam concursus simultaneus, qui cum tali actione identificatur, & in ea intus imbibitur. Si verò secundum affirmetur, sequitur concursum Dei æqualiter ad bonum & ad malum se extendere, & abique ullo discrimine effectivo, quod quid sit de effectu, utrumque causare, & ad utrumque mediâ voluntatis determinatione transire: quod repugnat divinæ sanctitati, & definitioni Tridentini sess. 6. can. 6. ubi anathema dicitur ei qui dixerit, mala opera ita ut bona, Deum operari.

Respondent quidam Recentiores, concursum Dei æqualem & exercitum, non solum attingere substantiam & entitatem actuum bonorum & malorum, sed etiam ad illorum bonitatem & malitiam, mediâ voluntatis determinatione transire, & utramque de facto causare: cum hoc tamen discrimine, quod ad actus bonos exercit & invitat, per præceptum, consilium, inspirationem &c. ad malos verò & peccaminosos concurrat invitatus & coactus, & veluti trahatur à voluntate creata; ne scilicet desit muneri causæ primæ, & lædat jura libertatis humanæ: propterea illud Isaia 33. *Servire me fecisti in iniquitatibus tuis.*

Sed hæc responsio & doctrina efficaciter impugnari potest. Primò quia, ut supra ostendimus, Deus non potest causare nisi id quod est ordinabile in ipsum ut ultimum finem, cum ratio primi principii & ultimi finis, inter se convertantur: Sed malitia & deformitas peccati, non est in Deum, ut in ultimum finem ordinabilis, sed potius est recessus & diviatio ab illo ut fine ultimo: Ergo Deus non potest per concursum simultaneum, etiam invitatus & coactus, in illum influere.

Secundò absurdum & impium videtur dicere, Deum, cum videt causam secundam in malum labi, lapsum ejus sequi, & influxu suo eam adjuvare, & veluti ab illa trahi in societatem flagitii. Cum enim Deus sit infinite justus & sanctus, nullo modo potest trahi à creatura ad cooperandum ad malum, quâ tale est. Unde quando dicitur Isaia 33. *Servire me fecisti in iniquitatibus tuis:* vel hoc debet intelligi ad litteram de Christo, qui formam servitii in incarnatione suscepit, cum sceleratis reputatus est, & ipse multorum peccata tulit, ut dicit idem Propheta cap. 53. Vel si intelligatur de concursu Dei, debet explicari de concursu ad materiale peccati, quem Deus

in ratione primæ causæ, & universalis provi-
 sio, tenetur exhibere homini peccanti, ne lada-
 tur libertatis creatæ.
 Tertio confutari potest principalis respon-
 sio, argumentum ad hominem, quod supra in-
 stitimus, decreta indifferentia implugnando.
 Nam licet secundum principia Adversariorum,
 concursus quo Deus cum causis libe operatur,
 sit indifferens, & à voluntate creata ad speciem
 actûs determinetur, illam tamen determinat ad
 individuum. Unde cum in actu malo & pecca-
 to, secundum rationem individualem con-
 siderato, reperitur aliqua specialis malitia &
 deformitas, quæ non includitur in ratione spe-
 cificâ illius, ea scilicet quæ petitur ex intentione
 generalis, vel ex circumstantiis intra eandem
 speciem aggravantibus: quæro an Deus per
 concursum, quo voluntatem determinat
 ad tale auctum in individuo elicendum, eam
 eandem determinet ad illam specialem malitiam
 & deformitatem quæ illi reperitur annexa, &
 quæ non convenit ei secundum suam rationem
 specificam, vel non? Si primum dicatur, sequi-
 tur Deum esse authorem alicujus specialis ma-
 litie, quæ reperitur in actu malo, secundum
 suam rationem individualement considerato:
 quod divina sanctitati & bonitati repugnat. Si
 secundum affirmetur: cur similiter Deus non
 poterit per concursum prævium determinare
 voluntatem ad speciem actûs, in esse physico &
 naturali consideratam, & ad ejus entitatem &
 substantiam, absque eo quod illam moveat &
 determinet ad malitiam & deformitatem, illi ex
 defectu libertate creaturæ annexæ? Et si in ra-
 tione individuali possit præcindi entitas actûs
 à malitia: cur etiam in ratione specifica, non
 poterit fieri eadem præcisio?

§. X.

Solvuntur objectiones.

Obijcies primò: D. Augustinus libro 2. de
 lib. arbit. cap. 20. differens de origine mali,
 & questionem quæ nunc discutitur, an scilicet
 Deus moveat voluntatem ad actus malos: per-
 tractans sic dicitur: *sed tu fortasse, quæsiturus es,
 quomodo moveatur voluntas cum se avertit ab incom-
 muni bono ad mutabile bonum; unde et iste motus
 cogitatur, qui profecto malus est, tamen si voluntas libera,
 quæ sine illa nec recte vivi potest, in bonis numeranda
 est: si enim motus iste, id est aversio voluntatis à Do-
 mino Deo, sine divinitate peccatum est, num possimus
 authorem peccati Deum dicere? Non erit ergo iste mo-
 tus ex Deo: unde igitur erit? Et quibusdam inter-
 jectis: ad questionem sic respondet. Omne bo-
 num ex Deo: nulla ergo natura est, quæ non sit ex
 Deo: motus ergo iste aversionis, quem fatemur esse
 peccatum, quoniam defectivus motus est, omnis autem
 defectus ex nihilo est: vide quod pertineat, & ad Deum
 non pertinere ne dubites. Sic enim legi debet hie
 Augustini locus, non verò ut habetur in editio-
 ne Erasmi, à Lovaniensibus emendata: Et ad
 Deum pertinere non dubites.*

Respondeo Augustinum ibi manifestè loqui
 de motu aversionis, ut defectivus est, & regulis
 morum dissectis; sub qua ratione, non est à
 Deo ut à prima causa efficiente, sed à voluntate
 creata ut à prima causa deficiente: non negat ta-
 men, sed potius ibidem clarè insinuat, motum
 illam voluntatis, ut physicus est & vitalis, à Deo

Tom. I.

ut primo movente & primo vivente procedere:
 nam ibidem ait, quod omne bonum ex Deo est, &
 quod nulla natura est, quæ non sit ab illo.

Objiciunt secundò Adversarii plura Conci-
 liorum, & SS. Patrum testimonia, quæ videntur
 militare contra nostram sententiam. Nam Con-
 cilium Arausicanum can. 25. anathema dicit in
 eos qui dicebant aliquos esse ad malum prædes-
 tinatos à Deo. Et D. Prosper ait, *Non esse Ca-
 tholicum dicere, quod qui non credunt Evangelica
 prædicatione, ex Dei prædestinatione, & constitutio-
 ne non credant.* Item Augustinus in libro de ar-
 ticulis sibi falsò impositis, art. 10. *Detestanda &
 abominanda (inquit) opinio est, quæ Deum cuiusque
 male voluntatis, aut male actionis credit authorem:
 cujus prædestinatio nunquam extra bonitatem, nun-
 quam extra justitiam est, universæ enim viæ Domini
 misericordia & veritas. Adulteria enim matronarum,
 & corruptelas Virginum, non instituere novit san-
 cta divinitas, sed damnare; nec disponere, sed puni-
 re.* Et D. Prosper ejus discipulus, in resp. ad ob-
 jectiones Vincentianas, hæc scribit: *Sicut Deus
 non indidit malo Angelo illam voluntatem quæ in ve-
 ritate non stetit ita nec hominibus illum affectum quo
 diabolum imitentur inseruit.*

Respondeo Concilia & Sanctos Patres, in
 his & similibus locis, loqui de peccatis absolute
 & simpliciter, & prout sunt in genere vel specie
 mali moralis, & secundum totum illud quod
 tam de formali quam de materiali important.
 Vel loquuntur de materiali peccati formaliter
 considerato, & prout reduplicativè fundat ipsam
 malitiam & deformitatem, sub qua ratio-
 ne non est à Deo, sed à voluntate creata, ut re-
 gulis morum subiecta. Vel si loquuntur de ma-
 teriali peccati materialiter sumpto, seu de enti-
 tate & substantia actûs mali, in esse physico &
 naturali considerata, solum intendunt, talem
 entitatem non esse à Deo ut provifore particula-
 ri, sicut dicebant quidam hæretici, qui volebant
 Deum aliquos homines speciali providentiâ ad
 actus malos prædestinare, ut in illorum punitione
 suam justitiam vindicativam manifestaret.
 Non negant tamen Concilia, & Sancti Patres,
 materiale peccati materialiter sumptum, seu enti-
 tatem & substantiam actuum malorum, à
 Deo, ut prima causa, & universali provifore pro-
 cedere. Imò sententia quæ hoc negat, à D. Tho-
 ma supra relato *errori propinquissima* appellatur.
 Et in 2. sent. ad Annibald. quæst. unica art. 1. in
 corp. *Hæreticum (inquit) est dicere, aliquod ens, in-
 quantum ens, non esse à Deo; nec solum fidei contra-
 rium, sed etiam rationi.* Unde circa hoc obser-
 vanda est regula, quam tradidit S. Doctor
 in 2. dist. 37. quæst. 2. art. 2. *Quodcumque nomen
 deformitatem simul cum actu significat, sive in gene-
 rali, sive in speciali, non potest dici quod à Deo sit sim-
 pliciter: unde non potest dici absolute, quod peccatum
 sit à Deo, ut homicidium, aut aliquid hujusmodi, nisi
 cum hac addit. one, in quantum est actus, & in quantum
 est ens.*

§. XI.

Aliud argumentum diluitur.

Objiciunt tertio quidam Recentiores hoc ar-
 gumentum, quod insolubile appellant. Deus
 absoluto & efficaci decreto, inconsultâ hominis
 voluntate, vult quod ille liberè, & cum adver-
 tentia rationis, in particulari, & cum omnibus

Xxx 2

tus